

Załącznik 1

Centrum Kultury i Bibliotek
Gminy Dębica

PROGRAM DZIAŁANIA SAMORZĄDOWEJ INSTYTUCJI KULTURY

„Kultura jest tym, co sprawiło, że człowiek stał się czymś innym niż tylko przypadkowym wydarzeniem w przyrodzie.”

André Malraux

Opracowanie: Marcin Ciszek

Spis treści:

1. Wstęp – charakterystyka jednostki
2. Misja Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica
3. Cele Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica oraz sposoby ich realizacji.
4. Podsumowanie

1. Wstęp

Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica (dalej CKiB) to samorządowa jednostka kultury realizująca zadania własne gminy Dębica w zakresie ochrony i upowszechniania kultury zgodnie z założeniami ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Jednostka jest nastawiona na możliwie jak najszersze dotarcie do mieszkańców gminy z urozmaiconą ofertą kulturalną opierającą się na organizacji wydarzeń artystycznych oraz systematycznej pracy w ramach artystycznych grup zajęciowych i warsztatowych. W swojej działalności prócz edukacji kulturalnej jednostka duży nacisk kładzie na kształtowaniu postaw mieszkańców w zgodzie ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno-kulturalnym. Realizowane zadania są przystosowane w taki sposób, aby mogły trafić do każdej możliwej grupy wiekowej odbiorców o zróżnicowanych zainteresowaniach i gustach. Działania jednostki charakteryzuje duża kompleksowość i niezależność od zewnętrznych podmiotów dzięki posiadaniu wykwalifikowanej kadry oraz bogatego zaplecza sprzętowego. Niniejszy dokument określa proponowane perspektywy i kierunki dalszego rozwoju jednostki na lata 2024-2030.

2. Misja Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica

Działalność na terenie jednej z największych gmin wiejskich w Polsce stawia przed zarządzającymi oraz pracownikami instytucji kultury wymagania dużej elastyczności i maksymalnie komplementarnego podejścia do przygotowania oferty kulturalnej. Nadrzędną misją jednostki jest prowadzenie nowoczesnej, wyspecjalizowanej, profesjonalnej otwartej jednostki kultury, której działania pozwolą na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie kultury bez względu na wiek, upodobania czy gusta. Misja ta będzie realizowana przez prowadzenie wielokierunkowej działalności mającej na celu ochronę, upowszechnianie oraz promocję istniejącej kultury i dziedzictwa kulturowego regionu i gminy, jak

również stwarzanie warunków i aktywizowanie mieszkańców do dalszego tworzenia i rozwijania nowych wytworów i form kultury. Misja Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica realizowana będzie poprzez spełnianie celów strategicznych oraz operacyjnych (krótkoterminowych) sprecyzowanych w następnym punkcie niniejszego opracowania.

3. Cele Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica oraz sposoby ich realizacji

Realizując założenia misji jednostki koniecznym jest wyznaczenie dwóch grup celów. Pierwszymi z nich są cele strategiczne o znaczeniu dalekosiężnym i rozłożonym w czasie, których realizacja ma pozwolić dokonywać zmian w jednostce pozwalających otwierać się na nowe horyzonty działalności kulturalnej oraz wkraczać na nowe grunty artystyczne niedostępne lub niepopularne dotąd na terenie gminy. Cele strategiczne w niestabilnym i zmiennym otoczeniu mają również za zadanie kierowanie jednostki w stronę maksymalnie możliwego, kompleksowego uniezależnienia jednostki od zewnętrznych warunków otoczenia, mogącego bardzo istotnie na nią wpływać poprzez dokonywanie przemyślanych inwestycji w szkolenie kadry, infrastrukturę i sprzęt. Drugim typem są cele operacyjne, których planowanie i realizowanie charakteryzuje się znacznie bliższą perspektywą czasową i łatwością ich osiągnięcia. Cele te są skierowane bardziej bezpośrednio, a ich wynik jest zazwyczaj możliwy do oceny w krótkim czasie od wprowadzenia rozwiązań mających umożliwić ich realizację. Cele operacyjne pozwalają na wypełnianie celów strategicznych, a te z kolei na realizację misji. W koncepcji funkcjonowania CKiB na kolejne lata wyodrębniono pięć fundamentalnych celów strategicznych:

3.1. Podnoszenie atrakcyjności i dostępności oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców.

Obecna oferta kulturalna na terenie gminy gwarantuje możliwość skorzystania z niej przez bardzo szerokie grono odbiorców. W jej skład wchodzi zarówno zróżnicowane zajęcia artystyczne w Domach Kultury, jak również bardzo liczne eventy i imprezy. W ramach prowadzonej działalności na terenie gminy dzieci, młodzież, dorośli oraz seniorzy mogą skorzystać z różnorodnych form aktywności kulturalnej. Prowadzone są między innymi zajęcia z zakresu tańca nowoczesnego, zespołów mażoretkowych, folklorystycznych, nauki gry na instrumentach oraz teatralne. Łącznie kilkaset osób realizuje swoje pasje z wykorzystaniem infrastruktury oraz kadry instruktorskiej CKiB. Podobnie wygląda sytuacja względem organizacji imprez plenerowych i pikników. W ciągu roku kalendarzowego CKiB organizuje średnio ok. 35 imprez o zróżnicowanej tematyce i zasięgu pozwalających nie tylko propagować kulturę i dziedzictwo regionu, ale również promować lokalne atrakcje turystyczne. Wśród organizowanych

wydarzeń znajdują się wielkie przedsięwzięcia jak choćby doroczne Dożynki Gminne, Święto Pieroga, Mistrzostwa Podkarpacia w Płukaniu Złota. W każdej z wymienionych aktywności istnieje jednak spory margines do rozwoju, który należy wdrożyć w najbliższych latach poprzez:

- budowę marki Uzdrowiska w Latoszynie przez cykliczne wydarzenia kulturalne organizowane w amfiteatrze. Zróżnicowane gatunkowo koncerty i imprezy stają się powoli wizytówką najmłodszego uzdrowiska w Polsce. Powstała baza w postaci malowniczo położonego amfiteatru stanowi idealne miejsce do upowszechniania kultury w postaci koncertów muzycznych często przeprowadzanej w niebanalnej formie. Takie działania pozwalają mieszkańcom nie tylko korzystać z leczniczych wód i klimatu uzdrowiska, ale również uczestniczyć w ciekawych projektach artystycznych. Aby pójść krok dalej w budowaniu kulturalnej marki uzdrowiska i gminy Dębica konieczne jest utworzenie cyklicznych wydarzeń kulturalnych kojarzonych z nim nierozdzielnie. W planach na kolejne lata znajduje się stworzenie marki festiwalowej związanej z uzdrowiskiem.

- poszerzanie współpracy z lokalnymi firmami w kwestii propagowania lokalnych produktów. W chwili obecnej w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne z firmą Mateo (producent pierogów) organizowana jest bardzo popularna impreza pod nazwą Święto Pieroga. W planach na kolejne lata jest podjęcie współpracy z innymi firmami z terenu gminy Dębica w zakresie stworzenia imprez promujących ich produkty oraz gminę Dębica.

- umożliwienie promocji i prezentacji lokalnych wytwórców, rękodzielników i rzemieślników podczas organizowanych wydarzeń kulturalnych. Planowane jest także stworzenie dedykowanej imprezy poświęconej wystawiennikom i lokalnym wytwórcom związanym z gminą Dębica.

- poszerzanie świadomości historycznej w zakresie prowadzonego Europejskiego Centrum Pamięci i Pojednania oraz Ekspozycji Historyczno Dydaktycznej przez organizację nowych wystaw oraz warsztatów w tym między innymi zajęć archeologicznych, historycznych gier terenowych oraz inscenizacji.

- rozszerzanie dostępnej oferty zajęć i warsztatów. Do obecnej działalności planuje się dołożyć nowe propozycje zajęciowe takie jak zajęcia plastyczne, rękodzieło artystyczne, florystyka, nauka gry na szerszej gamie instrumentów muzycznych. Ponadto rozszerzeniu ulegnie oferta poprzez dodanie dodatkowych zajęć na kolejnych obiektach w gminie Dębica.

- współpraca z prywatnymi firmami i stowarzyszeniami zajmującymi się edukacją kulturalną. Porwanie działalności kulturalnej oraz upowszechnianie kultury może również odbywać się nie tylko w oparciu o domy kultury ale również prywatne szkoły muzyczne, szkoły tańca klasycznego i nowoczesnego, czy

stowarzyszenia artystyczne. Współpraca w tym zakresie pozwala na budowanie jeszcze szerszej oferty kulturalnej dla odbiorców.

3.2 Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami ludzkimi

Właściwe zarządzanie zasobami ludzkimi oraz umiejętne inwestowanie w rozwój i doszkalanie kadry stanowi kluczowe zadanie każdej organizacji. W tym przypadku zdecydowanie jakość ma znacznie większe znaczenie od ilości, dlatego też w planach strategicznych jest prowadzenie zbilansowanej gospodarki kadrami, która z jednej strony pozwoli na realizację założonych celów merytorycznych, z drugiej zaś strony nie będzie stanowiła nadmiernego obciążenia dla finansów jednostki przy wysokich środkach potrzebnych do utrzymania etatu. W związku z powyższym planowane jest systematyczne doszkalanie kadry, w taki sposób, aby jej wiedza i doświadczenie pozwalało nie tylko na działania zgodne z rozwojem jednostki, ale również umożliwiało wymiennosc na stanowiskach w przypadku dłuższej absencji któregoś z pracowników. Taka polityka kadrowa pozwoli nawet w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych długoterminowych nieobecności w zasadzie bez większego uszczerbku na jakości zastosować zastępstwo.

W ramach realizacji celu strategicznego planowane są działania:

- prowadzenie szkoleń uzupełniających dla pracowników umożliwiających poszerzenie kompetencji umożliwiających stworzenie systemu zastępstw umożliwiających łatwe zastąpienie nieobecnego pracownika innym, pracującym już w jednostce.
- poszerzanie wiedzy pracowników w zakresie wiedzy stanowiskowej umożliwiające nadążanie za zmieniającymi się przepisami. Zmiany w przepisach, na których opiera się działalność centrów kultury są niezwykle dynamiczne, dlatego wymagają nieustającego szkolenia pracowników w tym zakresie. Pracownicy samorządowych jednostek kultury powinni w sposób względnie swobodny poruszać się w ramach obowiązujących przepisów ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ustawy o samorządzie, zasad dyscypliny finansowej jednostek samorządowych, ustawy o ochronie danych osobowych i wielu innych. Pozwoli to uniknąć popełniania błędów, które mogą mieć prawne konsekwencje dla samego pracownika jak również jednostki.
- Szkolenia pracowników z zakresu nowoczesnych technologii nagłośnieniowych, oświetleniowych i scenicznych. Rozwój kadr w tym zakresie pozwala nie tylko na profesjonalne obsługiwanie nowoczesnych systemów przy użyciu posiadanych systemów nagłośnieniowych podczas organizowanych imprez na terenie gminy Dębica, ale także umożliwia prowadzenie odpłatnej działalności na zlecenie innych jednostek, a co za tym idzie wzmocnienie zewnętrznego finansowania jednostki.

- wykonywanie szkoleń kierunkowych umożliwiających poszerzanie uprawnień pracowników i instruktorów o dodatkowe kompetencje uprawniające do organizacji nowych form edukacji kulturalnej takie jak kursy opiekunów i kierowników wypoczynku kolonijnego, kursy kierowników i opiekunów wycieczek, kursy poszerzające kompetencje artystyczne. Dobrze wyszkolona w tym zakresie kadra pozwala na prowadzenie zgodnie z literą prawa szerszego zakresu organizacji zajęć kulturalnych.
- szkolenie pracowników bibliotek w zakresie animacji kultury pozwalające rozszerzać działalność bibliotek o edukację kulturalną w filiach bibliotek znajdujących się na terenie całej gminy.
- szkolenia pracowników z zakresu tworzenia treści skierowanych do obrotu w social mediach. Pozwala na formułowanie treści promocyjnych związanych z realizacją zajęć kulturalnych, organizowanych eventów, czy atrakcji turystycznych. Social media w obecnym czasie wypierają znacząco tradycyjne kanały promocyjne, dając w zasadzie nieograniczone możliwości docierania do odbiorców w sposób szybki i w zasadzie bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek kosztów.
- szkolenia motywacyjne i integracyjne dla pracowników. Pozwalają one na budowanie wewnętrznej kultury organizacyjnej opartej na dobrej atmosferze współpracy i budowaniu wspólnego poczucia misji. Jak pokazują liczne badania dobrze zintegrowana i współpracująca grupa pracowników jest znacznie skuteczniejsza w osiąganiu stawianych przed nimi celów, dlatego przy zarządzaniu zasobami ludzkimi warto również zwrócić uwagę na potrzebę organizacji tego typu szkoleń i warsztatów.

3.3. Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami infrastrukturalnymi oraz zwiększanie samofinansowania jednostki.

Bogata baza lokalowa znajdująca się w administracji CKiB otwiera wiele możliwości uzyskiwania przychodów jednostki, jednak chcąc czerpać korzyści z najmów trzeba zadbać o przemyślany rozwój tych obiektów, tak aby infrastruktura była atrakcyjna dla klientów. Podobni ma się sprawa z inwestycjami w sprzęt eventowy pozwalający nie tylko samodzielnie organizować większość eventów ograniczając koszty wynajmowania firm zewnętrznych, ale również stanowi możliwość uzyskiwania dochodów ze świadczenia usług dla innych jednostek kultury oraz sektora prywatnego. Niezbędne jest jednak właściwe doposażanie jednostki pozwalające na oszczędne gospodarowanie mieniem oraz spełnianie wymagań rynkowych w zakresie oczekiwań klientów. Osiągnięcie tego celu planowane jest poprzez:

- stosowanie rozwiązań energooszczędnych pozwalających na obniżenie kosztów funkcjonowania obiektów takich jak nowoczesne oświetlenia oparte na ledowych źródłach światła. Kolejnym dążeniem jest stopniowe inwestowanie w instalacje fotowoltaiczne pozwalające na ograniczenie kosztów funkcjonowania obiektów.

- rozwój infrastruktury uatrakcyjnijający obiekty pod świadczenie usług dla mieszkańców. W obecnych czasach przeznaczane do wynajmu obiekty powinny spełniać znacznie wyższe wymagania niż sale sprzed kilku lat. W związku z powyższym, aby uatrakcyjnić obiekty prócz schludnych pomieszczeń konieczne jest sukcesywne inwestowanie w systemy klimatyzacji, instalację projektorów multimedialnych, czy konferencyjnych zestawów nagłośnieniowych. Standardem jest również umożliwienie dostępu do sieci internetowej w standardzie wi-fi.

- rozwój parku sprzętowego w zakresie usług nagłośnieniowych i oświetleniowych. Obecnie posiadany przez CKiB pozwala na organizację wielu wydarzeń i eventów bez konieczności zatrudniania zewnętrznych podmiotów. Posiadana estrada plenerowa, hala namiotowa, przyzwoitej klasy nagłośnieni i oświetlenie wraz z okablowaniem, namioty i pawilony ogrodowe, stoły i krzesła składane umożliwiają wymagają jednak nieustającego inwestowania, aby poszerzać możliwości organizacyjne wydarzeń w gminie Dębica, ale również formułowanie kompletnych ofert obsługi wydarzeń w formie komercyjnej. Posiadany sprzęt i wykwalifikowana kadra techniki scenicznej pozwoli generować znaczne dochody dla jednostki.

3.4. Stwarzanie nowoczesnych warunków do ochrony dziedzictwa kulturowego regionu

Na terenie Gminy Dębica działa cztery zespoły o charakterze folklorystycznym, wszystkie są wspierane i prowadzone pod auspicjami CKiB. Kultuwują one kulturę najpopularniejszych regionów folklorystycznych, takich jak Podhale, Kraków, Lublin, Żywiec ale również wykonują utwory i tańce unikalnego regionu brzeźnickiego. Unikatowy region posiadające swoiste przyśpiewki, układy taneczne, a nawet charakterystyczny strój regionu. Zadaniem CKiB jest umożliwianie przetrwania stworzonego przez przodków dziedzictwa kulturowego, powstałego na terenie gminy Dębica, które realizowane będzie poprzez:

- utrwalanie przyśpiewek i melodii ludowych poprzez rejestrację cyfrową utworów w profesjonalnych studiach nagraniowych. Pozwoli to nie tylko na zatrzymanie w wersji odnawialnej zapisanych ścieżek melodycznych i wokalnych ale również szerszą promocję przy użyciu ogólnodostępnych kanałów streamingu muzycznego. Ułatwienie dostępu do wspomnianego materiału pozwoli na znacznie szerszą jego prezentację.

- stworzenie archiwum autorskich układów tanecznych powstających w ramach działania zespołów pieśni i tańca, stanowiących bazę do korzystania z nich w przyszłości przez inne pokolenia. Baza będzie zawierać zarówno zapisy papierowe układów jak również nagrania występów stanowiących najlepszą prezentację stworzonych i wyćwiczonych suit.
- dalszy rozwój i wyposażanie garderoby scenicznej zespołów zawierającej komplety strojów charakterystycznych dla najpopularniejszych regionów folklorystycznych.
- stwarzanie możliwości prezentacji zdobytych umiejętności oraz uzyskiwania nowych doświadczeń poprzez uczestnictwo w ogólnopolskich i międzynarodowych przeglądach i festiwalach folklorystycznych
- rozwijanie inicjatyw związanych z zachowaniem pamięci o miejscach pamięci narodowej takich jak Ekspozycja Historyczno-Dydaktyczna przy Górze Śmierci, czy polana Kałużówka. Wśród planowanych przedsięwzięć prócz organizowanych dotychczas uroczystości patriotyczno-religijnych planowana jest również seria wydarzeń mających na celu przystępne przekazywanie wiedzy na temat historii regionu.

3.5. Wzmocnienie promocji gminy Dębica poprzez dalszy rozwój administrowanych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych

W administracji CKiB znajdują się ważne punkty turystyczne na mapie gminy Dębica, do których niewątpliwie należą Osada Słowiańska w Stobiernej, Centrum Edukacji Ekologicznej w Stobiernej, Park Owadów i Pajęczaków. Obiekty te posiadają stricte turystyczny charakter, a ich działanie sprowadza się do zapewnienia mieszkańcom miejsca do aktywnego, ciekawego spędzania wolnego czasu, dla przyjezdnych są zaś doskonałą wizytówką gminy atrakcyjnej turystycznie. Każda z tych jednostek wymaga odrębnego podejścia, choć tworzą swoisty kompleks, aby były atrakcyjne dla turystów wymagają nieustającego rozwoju oferty, którą planuje się osiągnąć poprzez:

- poszerzenie oferty warsztatowej, które będą w stanie uatrakcyjnić przebywanie turystów na terenie kompleksu w Stobiernej. Do funkcjonujących warsztatów w Osadzie Słowiańskiej i Centrum Edukacji Ekologicznej planuje się dołożenie nowych, które w jeszcze bardziej komplementarny sposób pozwolą przyswajać wiedzę na temat życia naszych przodków w średniowieczu oraz ekologii.
- rozwijanie funkcjonujących oraz organizacja nowych wydarzeń i eventów promujących obiekty turystyczne. W obecnej ofercie organizowane są już między innymi Dni Rzemiosła Średniowiecznego czy Łuczniczy Turniej Historyczny „Deszcz Strzał”, które przyciągają znaczne ilości turystów i uczestników z terenu całej Polski. Planowany jest rozwój propozycji imprez plenerowych o dodatkowe

wydarzenia takie jak weekendy tematyczne, czy inscenizacje historyczne z wykorzystaniem dostępnych zabudowań grodowych.

- rozszerzanie infrastruktury obiektów o dalsze elementy infrastruktury i wyposażenia poprawiające ich estetykę i atrakcyjność. Wśród planowanych inwestycji jest między innymi budowa podgrodzia z ziemiankami, budowa strzelnicy łuczniczej, poszerzenie zabudowań gospodarczych dla nowych zwierząt, budowa węzła sanitarnego przy Osadzie Słowiańskiej, rozbudowa Parku Owadów o nowe figury owadów, wyposażenie Centrum Edukacji Ekologicznej w kolejne edukacyjne urządzenia terenowe. Część z planowanych zadań zostanie wykonanych przez pracowników CKiB z udziałem sił i środków własnych, inne będą realizowane w miarę pozyskiwania środków zewnętrznych.

- rozwijanie social mediów atrakcji turystyczne w sposób dynamiczny i ciekawy dla odbiorców.

4. Podsumowanie

Zaprezentowana wizja funkcjonowania Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica na najbliższe lata opiera się w sposób oczywisty na statucie jednostki, jednak przy opracowaniu założeń uwzględniono także charakterystykę warunków panujących w gminie Dębica. Wzięto pod uwagę uwarunkowania naturalne, historyczne, infrastrukturalne i społeczne, które definiują zarówno możliwości organizacyjne jak i potrzeby mieszkańców w zakresie upowszechniania kultury. Nie bez znaczenia były również wiedza i ponad dziesięcioletnie doświadczenie autora na stanowiskach kierowniczych w gminie Dębica. W czasie tych lat udało się zdobyć szerokie rozeznanie w kwestiach organizacji kultury, ale również menadżerskich podstaw działa jednostki posiadającej możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Wszystkie te elementy sprawiają, że założony plan prócz spełniania potrzeb mieszkańców opiera się na solidnych podstawach gospodarczych, gwarantujących nie tylko rozwój oferty artystycznej, ale również stabilizację finansową jednostki oraz uzyskanie większego samofinansowania ze środków zewnętrznych.